Ч. 11 (13.556). Львів, вівторок 16. січня 1934. Рекстовиа оплата заплачено гуртом. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·60 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Слідство у православних консисторях.

Польська влада, як відомо, повела слідство в православному консисторі у Варшаві у звязку з розводами, що їх давав консистор. Ствердили, що від 1931 р. цей консистор дав около 1.200 розводів. За один розвід брав пересічно 500 зол., тобто 600.000 зол. за два роки. Розводові акти держали у вогнетревалій касі. Перевели слідство у всіх православних консисторіях у Польщі, а найдокладніше у Вильні. Прокуратор обвинувачив 5 православних єпископів у Польщі за переступство 286 § урядової влади, за що грозить кара до 5 літ вязниці.

Обвинувачення бувш. посла Козубського.

Прокуратура окружного суду в Кремянці поставила в стан обвинувачення бувшого посла Козубського. Його обвинувачують, що уладив демонстрацію перед будинком суду у звязку з розправою 30 українських учеників, яким закидали приналежність до організації „Юнак“. Між тими учениками був і син Козубського.

—o—

Змова на життя мін. Бенеша?

ШТРАСБУРҐ, ПАТ. „Ле Дернір Нувель де Страсбурґ“ повідомляють, що якийсь поважний німець у Женеві, який не належить до еміґрації, сказав, що гітлерівці приготовляють атентат на міністра закордонних справ Чехословаччини д-ра Бенеша. Це, мовляв, продовження терористичних актів, вступом до яких був атентат на Дольфуса та вбивство прем. Дуки.

Сензаційний процес проти комуністів у Варні.

У болгарському портовому місті Варні почався сензаційний процес проти комуністів. На лаві обвинувачених засіли один корабельний старшина, тринадцять підстаршин і двацять моряків болгарської воєнної фльоти та дванадцять цивільних людей. Вони обвинувачені, що старалися створити у відділі фльоти в Варні комуністичні ячейки та що робили змови проти державного порядку. Головні обвинувачені вдержували постійні звязки з СРСР при помочі радіостації одного болгарського корабля. На основі закону про охорону держави державний заступник домагається кари смерти для двацятьох обвинувачених.

Довіря для Шотанового уряду.

На прикінці суботнішнього засідання французького парляменту, що протяглося до 1. години вночі, Еріо сказав, що аферу Ставіського виісновують для політики проти лівиці. Колиб обманців були не випустили на волю, не булоб обманів. Далі Еріо обговорював закиди Тардіє про фінансування акції, веденої проти нього Ставіським. Несправедливо закидає „Ліберте“, що в аферу Ставіського вмішані лише люди з лівиці. Вкінці Еріо заявився проти покликання парляментарної слідчої комісії та висловив довіря прем. Шотанові, сподіючися, що він постарається сповнити домагання справедливости так, щоби справи не вихіснували для політики.

При кінці засідання палати голосували над внесеннями. Передтим прем. Шотан поставив заяву довіря. Внесення створити парл. комісію в справі афери Ставіського відкидає тому, бо уряд хоче поставити справу на моральній площині, а не політичній. Край повинен бути вдячний урядові, що хоче перевяти на себе відповідальність.

В голосуванні внесення пос. Ібернґерея в справі комісії відкинули 360 голосами проти 229, а внесення Еріота, щоби урядові висловити довіря приняли 376 голосами проти 205.

Внесення, щоби прининити незайманість пос. Бонора, вмішаного в аферу Ставіського, приняли. Прокуратор обвинувачує пос. Бонора, що під час виборів у 1932 р. дістав від Ставіського 1 міл. франків як субвенцію для час. „Вольонте“ та що позволив Ставіському сфінансувати виб. кампанію у свою користь і що дістав від нього 83 тис. фр., не рахуючи рахунків у кравця на суму 15.000 фр.

Не було польсько-лотиського конфлікту.

ВИЛЬНО, ПАТ. У часописах появилася вістка про кордонний конфлікт між Польщею та Латвією у звязку з тим, що лотиська кордонна сторожа заняла частину острова на озері Ричча в браславському повіті, хоч делімітаційна комісія признала острів Польщі. Справу після безуспішної інтервенції КОП, передали центр. владі. З міродатних кол заявляють, що вістка ця неправдива. Таке склалося було тому кілька літ наслідком непорозуміння лотиської кордонної сторожі, та зліквідовано без конфлікту.

СРСР. вступає до Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 14. I. ПАТ. „Ле Момент“ повідомляє з Москви, що Молотов і Літвінов зясували Сталінові причини задля яких вступлення СРСР до Ліґи Націй булоб дуже хосенне для міжнародньої політики СРСР. Переговори між Москвою та Женевою в тій справі вестимуть за посередництвом Еріота.

Вправи французьких старшин в Австрії.

БЕРЛІН, ПАТ. Преса повідомляє, що в тирольській місцевості Оберґурґль відбуваються лещетарські вправи кількадесятьох старшин французької армії. Преса твердить, що вправи більшого гурта французьких старшин в Австрії над італійським кордоном приняли в Італії неприхильно.

Велика хуртовина.

ЛЬОНДОН, 14. I. ПАТ. Англію навістила дуже сильна хуртовина. В Доврі вихор доходив до 60 миль на годину. Комунікація між Довром і Остендою перервана. На південнім побережі Англії лютував іще сильніший вихор, якого скорість виносила 80 миль на годину. Французький корабель „Лафаєт“, що вертався з Америки, не міг причалити до пристані в Плимуті та звернувся до Шербурґа. Пополудні вихор устав.

Ширіть наш часопис!

МІН. БЕК У ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 14. I. ПАТ. Учора приїхав до Женеви міністер закордонних справ Польщі Бек.

МУСОЛІНІВ ПРЕДСТАВНИК У ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 14. I. ПАТ. Нині приїхав до Женеви італійський делеґат до Ради Ліґи Націй Альойзі.

КУРС ДОЛЯРА ВПАДЕ ЩЕ БІЛЬШЕ.

У Вашинґтоні кружляють чутки, що курс доляра далі обнизиться.

ЛЬОНДОН, 14. I. ПАТ. През. Рузвельт скликав на нині до Білого Дому раду членів конґресу, щоби обговорити фінансові розпорядки, які він проектує. Рузвельт хоче звернутися до конґресу за новими повновластями задля унормування вартости доляра в відношенні до цін.

ДИМІТРОВ ЩЕ В НІМЕЧЧИНІ.

ЛЯЙПЦІҐ, ПАТ. Димітров, Попов і Танев є ще в поліційній вязниці в Ляйпціґу. Речинця висилки їх із Німеччини ще не устійнили. В Ляйпціґу є теж Димітрова мати, що хоче провожати сина в подорожі. На понеділок дістала дозвіл бачитися зі сином.

ЗУБ ЗА ЗУБ.

БЕРЛІН, ПАТ. Денник державних законів оголошує розпорядок німецького уряду, який вводить імпортові контингенти на цілу низку французьких товарів. Розпорядок умотивований конечністю рестрикцій, тому що Франція ввела контингент на імпорт із Німеччини.

—o—

МУНІСИПАЛЬНІ ВИБОРИ В КАТАЛЬОНІЇ.

ПАРИЖ, 14. I. ПАТ. У Катальонії відбулися мунісипальні вибори. Відбулися назагал спокійно. Лише в Барсельоні кинули кілька петард у дільниці, в якій живе буржуазія. В тій дільниці прийшло теж до ексцесів в однім виборчім бюрі, де робітники не хотіли допустити до голосування черців. Поліція арештувала кілька осіб. Фреквенція голосуючих мала.

—o—

БОЙКОТ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРІВ У ЗЛ. ДЕРЖАВАХ.

НЮЙОРК, 14. I. ПАТ. У звязку з жовтневою ухвалою американської федерації праці, яка осуджує Гітлерів уряд за скасування робітничих професійних союзів і переслідування жидів, президент федерації Ґрін візвав усі кола федерації, щоби негайно ввели в життя бойкот німецьких товарів. Часописи повідомляють, що бойкот уже почався.

—o—

ГІТЛЄРІВЦІ В КЛАЙПЕДІ.

З Ковна повідомляють: Ревізія, переведена в хаті провідника мемельських (клайпедських) соціял-демократів і соц.-дем. професійного союзу виявила звязки того союзу з гітлерівськими професійними союзами.

—o—

„ЧИСТКА“ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Уряд канцл. Дольфуса береться енерґійно до боротьби з нац. соціялізмом. Щоби очистити корпус службовців із небажаних елементів, іменував спеціяльного персонального комісаря мін. радника Фляйша. Поведуть слідство в справі шкід, заподіяних замахами та покарають і інспіраторів. Припинили два часописи із замаскованим нац.-соц. напрямком: „8 Ур Блят“ і „Ное Цтґ.“.

Далекосхідня паніка у Москві.

Настрої, що панують у Москві в звязку зі швидким розвитком манджурського конфлікту, відбиваються у розпорядках уряду й у пресі та мають безсумнівні прикмети паніки. Кермує цим конфліктом Японія (формально уряд Манджу-Го), який очевидно прямує до того, щоби зліквідувати фактично співвласність СРСР над Східно-китайською залізницею. Чого саме хоче тепер московський уряд, сказати досить важко. Що більшовики хотіли витиснути можливо більше грошей за ту залізницю, річ цілком природна, і з огляду на стан більшовицьких фінансів більш віж зрозуміла. Але більшовики забули московську пословицю — як поженишся за двома заяцями, не зловиш ні одного. Продовжуючи манджурський конфлікт, московський уряд сподівався здобути у міжчасі визнання та поважнішу позичку від Америки, а потім, спираючись на американську підтримку, вимусити і більші гроші від Манджу-Го. Обдурити американців в такій мірі, як цього сподівався Літвінов, більшовикам очевидно не пощастило. Не є виключене навіть, що не діставши грошей від Америки, Літвінов мусів за саме визнання обовязатися не продавати східно-китайської залізниці та в усякому разі затягати конфлікт з Манджу-Го можливо довше.

Тимчасом манджурський конфлікт приймає форми, які можуть бути небезпечними для московських потентатів навіть в межах їх власної партії, де є досить поважна ура-патріотична течія. Моральні поличники на Далекім Сході починають повільно переходити у фізичні. „Радник Манджу-Го, Сато, вибив власноручно радянського громадянина, бухгальтера залізниці Марковського, та наказав його арештувати разом з помічником начальника відтинку залізниці, Черевком“ („Ізвестія“ 10. XII. 33). З цього приводу радянський ґенеральний консуль у Харбіні запротестував. „Прокуратор Манджу-Го зазначив, що Ґао-Чен-Жу іменований манджурським керманичем залізниці... Ґенеральний консуль, тов. Славуцький, зголосив енерґійний протест“ („Ізв. 15. XII. 33). Таким чином уряд Манджу-Го повільно, але систематично ліквідує більшовицьку управу на східно-китайській залізниці, а більшовики „протестують“. На тім справа і кінчиться. Можна запитати справді, для кого призначені повідомлення „Ізвестій“: для громадян, щоб показати їм, як по християнськи поводиться більшовицький уряд у Манджурії, підставляючи ліву щоку, коли його вдарять по правій, чи для представника Зл. Держав, пана Булліта, що має заплатити за кожний поличник, одержаний більшовиками в Манджурії?

У всякому разі безмежне, мало не побожне захоплення, яким стрінули пана Булліта в Москві, досить виразно свідчить про те, що на нього покладають дуже багато надій в справі далекосхідного конфлікту. Більшовицький офіціоз повний статтей і фотоґрафій, присвячених першому американському послові в Москві. Щодо „співробітництва між обома країнами“, про яке так багато говорилось на ріжних святах у честь американського посла, то на увагу заслуговує оферта що вийшла з-під пера відомого Карла Радека, видрукована в січневім числі „Форейн Афферс“, „головного орґану американського капіталу“, як будлючно зазначають „Ізвестія“, та в самих „Ізвестіях. Стаття ця зветься „*Основи зовнішньої політики Радянського Союзу*“: головне питання, на яке вона відповідає, це: чи може „соціялістична держава“ провадити війну разом з одною імперіялістичною проти другої імперіялістичної держави. І хто, перебороВши морську хоробу, зможе перечитати пять шпальт від самого верху до низу сторінки „Ізвестій“, повних запевнень про миролюбність „соціялістичної держави“, той найде вкінці шостої шпальти відповідь, якій позаздрив би самий рабін з Садогури: „Проти зачіпного імперіялізму можлива умова з кожним його противником з метою завдати поразку ворогові, який нападає на радянську територію“. В перекладі на людську мову це значить, що більшовики через „головний орґан американського капіталу“ пропонують американському урядові свої мілітарні послуги проти Японії. Щодо „нападу за радянську територію“, то це звичайний фіґовий листок „соціялістичної“ соромливости. „Напад на чужу територію“ це справді добрий спосіб зробити в разі потреби війну неминучою. А до тогож більшовики, пануючи фактично в зовнішній Монґолії та на території з понад 70 міліонами населення в самім центрі Китаю, можуть дуже легко уладити „напад“ здовж довжелезного кордону між Китаєм та Сибіром, на радянську територію.

Як торговець, не гірший від Літвінова, Радек ґарантує Злученим Державам безсумнівний успіх підприємства: „Які перипетії не переходилаб війна, хто її не почав би, єдиним переможцем вийшов би з неї лише Радянський Союз...“ Ця безмежна хвальковатість журналіста країни, що тимчасом збирає від японців поличники, мимохіть нагадує те, що оповідають про Буденного: кажуть, що цей ґенерал запитав раз на іспиті одного кавалериста: „Що ти зробиш, зустрінувши на стежі ворожу патрулю з пятьох вояків?“ „Порубаю“ відповів той відважно. „Добре, а що зробиш, коли патруля буде з десятьох вояків?“ „Порубаю!“ запевняв непогамований кавалерист. „Тепер, хлопче, стрінеш двацять вояків, але коли і їх порубаєш, то дістанеш вже раз по морді“, запевнив героя Буденний. На жаль, Буденний не є редактором „Ізвестій“. А настрій московського уряду зовсім не такий геройський, яким його малює пан Радек.

Маніфест московського уряду про полекші для далеко-східнього краю свідчить про те, що більшовики починають тратити голову. Населення того краю звільняють на десять років від обовязкового постачання державі збіжа та інших засобів поживи. Ціни на рибу підносять на 20 відсотків, платню робітникам на 30 відсотків, червоноармейцям на 50 відс. і т. д. Цією капітуляцією перед населенням далеко-східнього краю московський уряд, переляканий манджурським конфліктом, осмішує себе на просторі цілого Союзу, зраджує, яким тягарем є примусове постачання збіжа в цілім Союзі взагалі, та дає добрий приклад для інших районів Союзу, жадати і для себе скасування збіжевих реквізицій; і справді, коли вірність „соціялістичній батьківщині“ в далеко-східнім краю треба купувати такими полекшами, то чому інші краї мають бути вірними в часі війни без заплати?

Зрештою, треба признати, що більшовики всеж дечого навчились від царату. Коли царський уряд дав конституцію після поразок на Далекому Сході, то совітський уряд починає з реформами *перед* поразками.

М. Данько.

Перепони у відбудові ґреко-кат. церкви.

До відома п. міністра внутрішніх справ Перацького.

В часі світової війни довгий час переходив боєвий фронт через село Янківці над Серетом, тернопільського повіту, що належить разом зі сусідніми Обарінцями до греко-кат. парохії в Зарудю. Воєнні операції (сам боєвий фронт) знищили там селянські будинки, а також у 100 відсотках місцеву церкву. Зубожіле село Янківці якось поволі відбудувалося і то відбудувалося власними засобами, але вже не було спромоги відбудувати цілковито знищену церкву. З цієї причини місцевий парохіяльний комітет під проводом пароха о. Петра Івахова зі Зарудя постарався про позичку на відбудову церкви в Янківцях з фонду відбудови в квоті 5.000 зол. на основі закону з 6. травня 1924 р. В. З. П. Р. ч. 49 поз. 492, про державну поміч на відбудову будинків, знищених або ушкоджених внаслідок воєнних ділань. Таку позичку комітет дістав і з тих фондів у 1927 р. відбудовано церкву, але не в цілости, бо не стало гроша на повне викінчення відбудови. Тому 21. червня 1929 р. парохіяльний комітет через о. П. Івахова вніс подання до воєвідського уряду в Тернополі з просьбою на дозвіл збирати добровільні датки тільки в окрузі власної парохії себто в селах Янківці, Обарінці та Заруде, знаючи, що якщоб там збирано добровільні датки без дозволу, то староство покарало би за це тяжко ініціяторів і збірщиків. Відповідь з 21. вересня 1929 р. ч. Б 2761/29 була відмовна. Проти цього внесено відклик до міністерства внутр. справ, котре рішенням з 14. березня 1930 р. ч. А. П. 582/2 затвердило в цілости децизію тернопільського воєвідства. Ось документи:

L. B. 2761/29. Tarnopol, dnia 21. września 1929 r. Do Wielebnego Księdza Piotra Iwachowa, proboszcza w Zarudziu.

Urząd Wojewódzki nie uwzględnia prośby z dnia 21. czerwca b. r. w sprawie urządzenia kwesty przy pomocy zbierania dobrowolnych

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. СІЧНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 2)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Лист від проф. Боберського і відповідь на нього. — Чому вибір упав на мене. — Один нездійснений проект.

Далеко поважніший оборот приняла справа, коли я дістав лист від проф. Боберського, який у головних рисах стверджував те, що на мене звернули увагу, як на команданта УСС. Одначе не пригадую собі сьогодні, чи я дістав яке письмо від ЗУР, чи ні. Лист був неначе своєрідним запитом, чи я прийму команду над УСС, з рівночасним зазивом згодитися на загальне бажання і приняти те становище, яким наділює мене довіря найвищої народньої організації. Моє рішення не було легке. Здалека від своїх, з ніким порадитися чи порозумітися. Найменших вісток про політичну ситуацію, про те, що викликало орґанізацію УСС. А відповісти на лист треба було. Який був зміст моєї відповіди, не тямлю точно. Але менш-більш був він того роду, що я не усуваюся від повинности, одначе звертаю відразу увагу на те, що не знаю, чи мої сили вистануть до переведення такого діла, на якім, зрештою, мало розуміюся. Але, як це до цієї пори було моїм звичаєм, так і надальше я не відмовляюся поставити моїх слабих сил на услуги великій і важній народній справі.

Коли сьогодні подумаю над тим, що я перебув, то дивно і страшно мені стає, що я так легко відповів на лист проф. Боберського у справі приняття проводу над УСС. Була це велика легкодушність з моєї сторони; а коли до того додати ще й мале моє знання людських звичок і людей, які хотіли мати конче когось, щоби на нього увесь тягар звалити, то мусіло вийти з того якесь дивне діло, що не відповідало ні намірам ні цілі.

Після відіслання відповіди настав якийсь час спокій і мені здавалося вже, що справа пішла в забуття. Одначе для доповнення попередніх моїх уваг мушу додати ось що (одначе не беручи поруки за те, чи хронольоґічно воно вірне): Я не виходив з дива, чому саме на мене впав вибір ЗУР. Бо лише те, що я був директором рогатинської ґімназії і вів її, як умів і міг, не давало мені ще патенту на те, щоби проводити у військовій орґанізації. А вже ніколи не могла вплинути на такий вибір обставина, що в ґімназії істнували т. зв. „Молоді Січи“. Це були діточі товариства, яких я навіть не вів, тільки поодинокі учителі, що мали до цього охоту. Пригадую собі також, що я розпочав у Рогатинщині акцію, яка мала перемінити істнуючі сокільські й січові товариства на відділи мілітарного характеру, але та робота припинилася внаслідок недостачі сил, охоти і знання. Ця акція, викликана подібною акцією польською, не мала за собою тої підтримки ані спроможности такого розвитку, яку мали відповідні товариства польські. А надто ще одна увага: польські товариства згруповані по містах і вже тимсамим мають ліпший ґрунт до розвитку, як наші сільські орґанізації, що не мають потрібного числа людей, здібних до проводу. Загадку ту, чому на мене впав вибір, пояснили мені почасти слова, але чиї, не в силі сьогодні згадати. А вияснення було таке: В ЗУР злилися всі українські політичні партії. УСС мали бути твором ЗУР. Поставлення на чолі УСС людини заанґажованої в політичній боротьбі могло потягнути за собою те, що дана партія записала би УСС як свій політичний доробок зі шкодою для інших партій. Коли розглядалися за кандидатами, то постановили вибрати такого, що найменше брав участь у політичному житті і в ніякій партійній орґанізації не був яркіше записаний. Тою людиною мав бути я, і тут вияснення загадки, чому вибір упав на мене. Те вияснення промовляло мені потрохи до переконання, а як додати до того моє добре імя з часу ведення приватної рогатинської ґімназії, — то вкінці не було нічого дивного, що той вибір упав на мене. Остаточно між особами, яких імена були мені відомі, як звязані з новою стрілецькою орґанізацією, були лише такі, що ані більше, ані менше від мене не могли і не змогли би зробити.

Не від річи буде згадати тут про ще один проект, який обговорювали на нарадах наших орґанізацій. Точних даних подати я не в силі, бо вісти про це доходили до мене з уст інших людей. А саме дуже поважно обговорювали кандидатуру на начального вожда УСС полковника ґенерального штабу ґр. Ст. Шептицького, надіючись таким чином зискати всякі полекші для стрільців. Чому ті заходи розбилися, невідомо, і наскільки полк. ґр. Шептицький був втягнений у цю справу, мені також невідомо. Ходили і ходять вісти, що рішучий спротив поставив д-р К. Трильовський. По моїй думці позискання цього старшини до УСС або взагалі якогось вищого штабового старшини могло справу УСС поставити далеко сильніше і тривкіше, ніж це сталося.

(Продовження буде)

datków wśród parafjan gmin Jankowce, Obarzańce i Zarudzie, ponieważ cerkiew w Zarudziu jest już od dwóch lat odbudowaną, zaś zubożeli mieszkańcy gmin Jankowce i Obarzańce, które zostały zniszczone przez wojnę, nie są w stanie złożyć potrzebnej kwoty na odbudowę wspomnianej cerkwi. Od tej decyzji można wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które wnieść należy w ciągu dni 14 od dnia doręczenia niniejszej decyzji. Za Wojewodę: Koszykowski wz. Naczelnika Wydziału.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Nr. A. P. 582/2. Warszawa 14.3 1930. Decyzja. Na zasadzie art. 82, 93 i 94 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. 3. 1928 o postanowieniu administacyjnem Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie uwzględnia odwołania ks. Piotra Iwachowa z dn. 2. X. 1929 roku od decyzji Pana Wojewody w Tarnopolu z dn. 21. IX. 1929 L. B. 2761/29, którą odmówiono ks. Piotrowi Iwachowi udzielenia na przeprowadzenie kwesty i decyzję tę utrzymuje w mocy z motywów w niej wytoczonych. Decyzja ta jest ostateczną w administracyjnym toku instancji, co nie wyklucza ewentualnego uprawnienia do wniesienia skargi do Najwyższego Sądu Administracyjnego. Adelstein.

Ст. 8 цитов. закону про державну поміч при відбудові будинків, знищених внаслідок воєнних ділань, постановляє, що позичка, призвана на відбудову церков, знищених внаслідок воєнних ділань, може бути умерена частинно або в цілости. Користаючи з цієї постанови, парохіяльний комітет вніс відповідну просьбу, мотивуючи тим, що церкву в Янківцях знищено цілковито в часі світово івійни, що конкуренцією годі її відбудувати, а воєвідство відмовило дозволу на переведення збірки навіть в окрузі парохії з причини зубожіння парохіян. На це прийшла така відповідь:

Urząd Wojewódzki Tarnopolski. Nr. AO. 4111. Tarnopol, dnia 5. XII. 1933 r. Do Komitetu parafji gr. kat. w Jankowcach.

Urząd Wojewódzki zawiadamia, że Województwo Komisja Odbudowy uchwałą z dnia 2. XII. 1933 r. L. protokołu 64 nie uwzględniła prośby Pana z dnia 26. lipca 1933 w sprawie umorzenia pożyczki na odbudowę w kwocie 5.000 zł., a to z uwagi na postanowienia art. 3 i 8 ustawy z dnia 6. maja 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 492), ponieważ może Pan pożyczkę spłacić bez uszczerbku dla gospodarstwa. Od tej uchwały niema odwołania. Za Wojewodę: Łaniewski, Naczelnik Wydziału.

Внаслідок повищої відмови повстав ребус, що його годі розвязати. Комісія відбудови рішила, щоби комітет звернув позичку в кваті 5.000 золотих. Добровільні датки заборонені. Виходить, що треба розписати конкуренцію на покриття позички, а воєвідство каже, що зубожіле населення не може давати навіть добровільних датків, отже тим менше можна з нього стягнути щось шляхом примусу, а комітетові та парох за позичку не відповідають. Отже на що є практиці ст. 8 цитов. закону?

—o—

З орґанізаційного руху

НАРАДА УНДО В ЛІСЬКУ.

Голова Повітового Народнього Комітету о. Петро Мазяр скликав на день 26. грудня м. р. повітову нараду УНДО в Ліську. На нараду прибуло 52 представників громад судових повітів Лісько-Балигород. Дуже замітна була участь у нараді священиків під проводом обох ліських деканів: *о. дек. Стефанки* і балигородського *о. дек. Панасевича*. Треба піднести й те, що на нараду прибули представники з найдальших закутин повіту, як напр. Терка і Лопінка.

На нараді виголосив реферат про міжнародне положення і зокрема про політичне положення українського народу *інж. Гладишовський*, а справи організаційні та значіння УНДО як всенародньої партії реферував *пос. Тершаковець*. Про положення українців у ліському повіті та про партійну працю в повіті говорив голова ПНК *о. Петро Мазяр*.

У живій дискусії над рефератами промовляв між іншими голова філії „Сільського Господаря" *о. Григорій Фуканьчик*, який представив тяжкий стан філії „Сільського Господаря" в повіті і потребу наладнання її праці. На нараді видвигнено цілу низку недомагань повіту і висловлено різні побажання для оживлення праці в цій запущеній окрузі.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ВЕЛИКЕ СВЯТО РЕВ. СОЮЗУ У. К. — З ЮВИЛЕЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Останнє подвійне число Госп.-Кооп. Часопису присвячене майже в цілости 30-літньому ювилеєві Р. С. У. К. Ряд статтей, що як спроби синтези чи фрагментаричні спогади вийшли зпід пера наших визначних кооператорів-практиків зі співчанським сеніором през. Костем Левицьким і теперішнім провідником зах.-української кооперації през. Ю. Павликовським на чолі, кидає чимало світла на пройдений шлях, починаючи з 1904-го року. Краєвий Ревізійний Союз з року 1904, як обєднуючий центр 84 кооператив (див. статтю Ю. Павл-го; у статистичній таблиці дир. Капусти подано 85) при 1 ревізорі і 11 ревізіях — це скромний початок. У рр. 1932-33 обєднував уже РСУК 3.187 кооператив, які контролював при помочі 36 ревізорів 1727 разів. Ось маленька ілюстрація розвоєвої динаміки цієї заслуженої інституції. До ювилейного числа Г. К. Ч. (1—2) долучено цим разом окремий ілюстрований додаток у 8 сторінок, де поміщені фотографічні знимки бувших і теперішних найвизначніших осіб, звязаних з оснуванням і діяльністю РСУК-а.

ДРУГИЙ РІЧНИК УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМ. БЮРА.

Перед нами товстенька книжечка малої вісімки, якої завданням є (як це читаємо у „слові до читачів") „популяризувати відомости про господарське життя української нації". Є вона від минулого року періодиком варшавського Економічного Бюра, точніше рухливих емігрантів пп. Лукасевича, Чеховича і Липи. Зміст цього другого річника обговоримо окремо. Покищо зазначимо тільки, що зміст цей доволі багатий і цікавий, так, що варто з ним познайомитись.

Польська хроніка.

СТАН ГОСПОДАРСТВА І ФІНАНСІВ ПОЛЬЩІ НА МЕЖІ ДВОХ РОКІВ.

З початком ц. р. можна було найти в усіх поважніших органах поль. преси підсумки активів і пасивів, з якими господарство Польщі ввійшло в новий 1934 рік. Очевидно газети, зближені до уряду, намагались розглядати стан господарства і фінансів з чималою кількістю оптимізму, зате опозиція не дуже вирозуміла була у своїй критиці. Однак треба признати, що новорічний білянс у цьому році **ніяк не гірший** від минулорічного. Моглоб навіть здаватись, що пасиви переважають тільки тому, що попередні роки були погані. Офіціяльно це назвали „стабілізація депресії". З додатних проявів (додатні вони головно на тлі міжнародніх подій) треба зачислити в першу чергу **стійність польського золотого,** зріст довіря до нього в звязку з девалюацією доляра і свобідний девізовий оборот. Дальше: активність торговельного білянсу (хоч надвишка за 11 місяців 1933 р. менша на 102 міл. від надвишки 11 міс. 1932 р.), зменшення небезпек буджету в звязку з великим успіхом внутрішньої позички, зменшення коштів кредиту (редукція диск. стопи зі 6 на 5 проц. і банкових відсотків), англійська позичка т. зв. електрифікаційна у висоті 2 міл. фунтів, тощо. Дуже додатними проявами треба вважати **господарське зближення до Рад. Союзу,** договір з Данціґом і передовсім поважні **переговори з Німеччиною,** хоч досі справа не посунулась поза провізорію, яку стало обі сторони відновляють і поза трівкіше порозуміння на деяких відтинках (жито, залізо). А треба знати, що Німеччина є для Польщі найважнішим контрагентом. У торговельній політиці з закордоном Польща взагалі стрічає великі труднощі, спричинені загальною пошестю самовистарчальности і доволі риґористичною новою митною тарифою. Досі заключила вона 6 договорів з малими державами, а з великими все ще не клеїться. Ця **невиразність у міжнародніх взаєминах** є поважним пасивом у новорічному білянсі. Вона вплинула дуже міцно на зменшення продукції в таких на експорт зорієнтованих галузях промислу, як: текстилька, нафта, цукор, вугілля. Щоправда ситуація на вугільному промислі в грудні дещо покращала, хоч не так, як у залізному (вивіз до СРСР і частинно будівельний рух), де — здавалось уже — без катастрофи не обійдеться. Назагал продукційний індекс піднісся з 61 на 64 (листоп. 1932 і 1933). Чи він втримається у новому році бодай на тому рівні? **Покупна сила мас дальше меншає.** По містах безробіття, усе ще однакове, по селах безгрошевість просто застрашаюча. Вистарчить згадати, що навіть консумція соли впала за рік на 20 відс.! Ціни на сіль.-госп. продукти залишились низькі, інтервенція уряду не багато помагає. Його намагання зменшити ножиці цін (картелеві процеси!) досі мало що дало. Приблизно 30 проц. ріжниці в цінах між продуктами фабричними і сіль.-господарськими таки дальше залишилось. Так само не вспіла ще проявити додатних сторін акція уряду в напрямі **віддовження** (мораторія гіпот. довгів, розємчі уряди і конверзія короткореч. кредитів з акцепт. банком), зате міцно підрізала кредит селян. З усіх кроків уряду в минулому році і з офіційних заяв виходить, що Польща не думає покищо про ніякі далекойдучі експерименти в господарській ділянці, хоч і проявляє реформаторську діяльність (згадати хочби численні закони), наломлюючись до крізи і тримаючись клясичних доктрин і старих досвідів.

Світова хроніка.

ГОСПОДАРСЬКА ПОЛІТИКА РУЗВЕЛЬТА В ОГНІ КРИТИКИ.

В Европі діяльність америк. президента здебільша не зустрічає похвал. Навпаки критика є тим остріша, що Европа чує жаль до Рузвельта, бо через його „революцію" — мовляв — ніяк не можуть народи зговоритись і навязати знову перервані взаємини. Щоправда 9 міліонів безробітних (цій цифрі в Европі мало хто вірить) знову найшло працю завдяки експериментам президента, щоправда торговельний білянс є корисний (завдяки дампінґові), але найважніше: ціни сіль.-госп. продуктів залишились дальше низькі, внутрішне задовження зросло і чимало лиха накоїв смілий розмах президента в усіх клітинах госп. організму. Чи дійсно лихо і тільки лихо накоїв цей „злощасний" президент — про це скаже майбутність. Проте вже тепер видають на ці експерименти присуди навіть авторитетні публіцисти і вчені.

В. Н-вич.

Вибори до міських рад.

(Звідомлення з місць.)

ВИБОРИ В ТУРЦІ.

Українці міста Турки ішли до виборів самостійно, хоча міродатні чинники оферували нам на 24 мандати 8 (1/3!). Хоч був короткий час на приготування, виборчий комітет під проводом д-ра М. Кондрата відбув кілька засідань для обговорення злучених з виборами справ, провірив виборчі листи, зголосив рекламації, бо чимало наших виборців — навіть інтеліґентів! — у списку виборців не помістили, взагалі виконав усю передвиборчу працю.

Місто поділили на три округи так, що поляки і жиди всюди майоризували українців, яких є на 10.500 мешканців понад 4.500 осіб. До виборчих комісій не покликали ніодного українця інтеліґента чи свідомого міщанина. Зі зголошених 3 лист кандидатів на радних уневажнили листу ч. 2 („селянсько-робітничу") і признали важними лиш листи: ч. 1 ББ з 8 поляками, 8 жидами і 8 „русинами" та старорусинами і ч. 2 українського громадянства міста Турки. Участь голосуючих була всього 40 проц: жиди невдоволені, що не було жидівської листи, майже не голосували, а українці з причини великої віддалі виборчих льокалів і морозів та малої свідомости також не сповнили свого громадянського обовязку.

По обчисленням наших мужів довіря голосувало: в I. окрузі около 600 виборців, з чого на нашу листу впало около 120 голосів; у II. окрузі около 420 виборців, з чого на нашу листу впало кругло 300 голосів; у III. окрузі около 400 виборців, з чого на нашу листу впало 254 голоси. При справедливому обчисленні голосів наша листа повинна була дістати в I. окрузі одного радного, в II. окрузі шістьох радних, в III. окрузі чотирьох радних. Та перед скрутинією усунули виборчі комісії наших мужів довіря і сталося чудо: урядово оголошено такий вислід виборів: в I. окрузі голосувало 1.144 осіб, з чого на листу ч. 1. упало 1.026 голосів, на нашу листу 118, так, що з листи ч. 1 вийшло 8 радних, з нашої ніодин; в II. окрузі голосува-

до 1,038, з чого на листу ч. 1 упало 911 голосів, на нашу 127, так, що з листи І. вибрано 7 радних і з нашої 1 радного; в III. окрузі голосувало 678, з чого на листу ч. 1 упало 606, на нашу 72, так, що з листи ч. 1 вийшло 8 радних, з нашої ніодин! В урядовім оповіщенні навіть не оголосили, хто є заступником вибраного з нашої листи одинокого о. І. Федевича.

З уваги на такі нечувані зловживання внесли ми протести.

Треба ще зазначити, що деякі українські громадяни, навіть члени виборчого комітету, 100-процентові націоналісти, немудро счеркували наших кандидатів, вписували себе і тим причинилися до уневажнення багатьох наших карток

НОВИНКИ

— **Закон про означування польських виробів.** Соймова промислово-торговельна комісія приняла в 2. і 3. читанні урядовий проект закону про означування виробів польського промислу. Метою закону є зорієнтувати суспільність про походження виробів шляхом значкування.

— **Львівська хроніка.** Управа Каси Хорих у Львові дозволила приймати до свого шпиталю також хорих, не обезпечених у Касі Хорих, застерігаючи першенство для своїх членів. — Із хати Марка Туха при вул. Вольносць вкрали 9 скринь кокосових горіхів і 85 кг. морельових кісток. Загальна шкода 1200 зол. — Поліція арештувала Ів. Вечоркевича, як вломлювався до споживчої крамниці Токаря (Татарська 8). — Поліція арештувала купця Кремніцера (Крашевського 15) за перепачковування кокаїни й морфіни. При ньому найшли кг. кокаїни вартости 6—7 тис. зол. Рівночасно арештували Кремніцерового свояка золочівського купця Саллера. В хаті Кремніцера найшли 18 гр. морфіни. Арештували теж Кремніцерову жінку. — Суспільне обезпечення, давніше Каса Хорих у Львові продовжило речинець зголошень до 21. січня. — Міський будівельний уряд ствердив, що поверх 100 камяниць у Львові потрібують негайної перебудови, інакше заваляться. — У сінях дому при вул. Кентшинського ч. 76 найшли 3-місячну дівчинку завинену в подушчину. До подушчини була причеплела карточка з повідомленням, що дитина зветься Дануся Дзєдзінська, а мати йде кинутися з голоду під поїзд. — На розі вул. Кадецької та Пелчинської якийсь молодий чоловік випив пляшечку йодини. Перевезли його в тяжкому стані до шпиталю. — На вул. Городецькій зловили опівночі якогось божевільного, що лише в біллі гнав із усієї сили. Надягли на нього каптан безпеки та відвели до арешту. — Поліція арештувала студента університету І. Струтинського та гімназійного абсольвента Дневича, тому що з'їли в ресторані за 112 зол., а не хотіли заплатити. — 24-літній син відомого купця Ціріна натягнув більше людей, м. н. віцепрезидента Іжика, на більші грошеві суми під покришкою, що потребує їх на похорон своєї мами, відзначеної золотим хрестом заслуги. Тому, що його мама живе, справою занялася поліція.

— **Краєва хроніка.** У Перемишлі збожеволів із причини грошової скрути купець Рудольф Кроп. — У Сосівці злодії вкрали з хати купця Зінгера 18.000 банкнотами, багато біжутерії, щадничу книжечку та великий пакет векслів на 400.000 зол. Загальна шкода пів міл. зол. — У Рипному біля Долини копальня нафти „Аполь" виповіла працю 22 робітникам із причини недостачі грошей на дальше верчення шибу. Шиб той почали вертіти 1. травня 1933.

— **Директура в ужгородській гімназії.** „Уй Кезлень" повідомляє, що директор ужгородської гімназії п. А. Алиськевич з кінцем цього шк. року йде на пенсію і що найповажнішими кандидатами на його місце є дир. гімназії в Хусті Сулиничак, або Бонґанич, проф. гімн. в Мукачеві. Про пана Сулиничака писав „Карпаторусскій Голос" (отже одна й ця сама партія!) в числі з 31. 8. м. р. (ч. 187) дослівно так: „Утверждать конечно мы не будемъ, что директоръ хустской гимн. говоритъ совершенно безошибочно по русски, но малыя ошибки вполнѣ естественны и простительны, такъ какъ русскій языкъ при мадярскомъ режимѣ изучался привaтно, а впослѣдствіи даже тайно". Як бачимо, дуже добра кваліфікація на директора гімназії в Ужгороді... Другий кандидат здав іспит у травні 1930 року... („Українське Слово").

— **Польські нелеґальні школи.** Литовська преса повідомляє, що поліція викрила в Поневежі дві нелеґальні польські школи. Управительки тих шкіл покарали карою 1000 літів зі заміною на 2 місяці арешту.

— **З'їзд бувших членів тайної орґанізації** в пруській займанщині відбувся в Познані. На з'їзд приїхав през. Славек. Богослуження відправив епископ Димка, бувший член тайної орґанізації. Вибрали комітет, що займеться опрацюванням історії незалежницького руху в бувш. пруській займанщині.

— **Рідкий жидівський молитовник.** Від кількох днів варшавський рабін Любавіцер, званий правовірними хуситами, чудотворцем, має довкола своєї хати непроглядну юрбу вірних. Вони хотять оглянути молитвенник, який удалось йому відкупити за 12.000 зол. від одного із нащадків хуситизму Бааля Шем Това, що власноручно списав його на перґаменті. Коли Бааль Шем Тов помер у 1760 р. його книжка переходила з роду в рід у його рідні як дорогоцінність. Аж тепер варшавський рабін відкупив цю книгу.

— **Передбачливий ошуканець.** В часі слідства в справі французького ошуканця Ставіського виявилося, що перед трьома роками Ставіський обезпечився на життя в одній анґлійській асекурації в користь своєї жінки на суму 3 міліонів франків. В асекураційній полісі застережено, що та сума буде виплачена жінці Ставіського навіть на випадок його самогубства.

— **Скільки індіян в Канаді?** Канадійська статистика начислює 108 тисяч індіян. Канадійські часописи доносять, що індіянам живеться краще ніж білим і що вони не відчувають так сучасної кризи. Причина цього та, що індіяни є звільнені від податків.

— **Щоби оперувати пацієнта спинив на хвилину свою смерть.** В Римі відбувся похорон славного лікаря професора Тріольо, що помер при операційному столі з ножем у руці. Проф. Тріоля прикликали до тяжко хорого й він відразу пізнав, що лише негайна операція може врятувати хорому життя. Та в тійже хвилині його схопив серцевий скорч. Із натугою всієї моральної сили переміг себе, виконав тяжку операцію та впав неживий на долівку біля операційного стола. В похороні взяли участь маси народу. Мусоліні і королева післали вінці на домовину.

— **Є потвора чи нема?** Один анґлійський часопис впевняє, що спеціяльна виправа, яку він вислав на озеро Лоч Нес у Шотляндії, бачила, як там із води показався хребет потвори, наче підводне човно. Коли підплили ближче, побачили велитенське темне тіло, яке лискавкою мчалося до заливу. На хребті потвора мала величезний плавець, що ворушився весь час уліво та вправо. — Славний мадярський природник проф. Лямпрехт твердить, що основуючися на нинішньому стані науки, вважає виключеним, щоби ще тепер можна було відкривати звірів на 26 м. довгих. На думку вченого, ціла та справа, то спритний помисл фільмового підприємства.

— **Вкрали кита.** Оригінальної крадежі допустилися в шикаґівськім цирку Гарі Люіса. Вкрали дорогого чорного кита. Звіра того везли в довгім на 10 м. вантажнім ваґоні з Нюйорку до Шикаґа, а по дорозі ваґон безслідно пропав. Бачили його за кілька днів на границі стейту Індіяна й Огайо та від тоді нема ніякої вістки про нього. Чорний кит тепер в Америці такий славний, як його товариш, потвора з шотляндського озера Лоч Несс. Здогадуються, що кита вкрали якісь хитруни, щоби його потім пустити в озеро Мишиґен, над яким розложилося місто Шикаго. Щоби того не зробили над берегами озера порозставляли стежі.

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ФОТЕЛЬ 47", комедія на 4 дії *Люї Верне*.

Траґедія великої артистки, що опиняється без приятеля і грошей; траґедія старого міліонера, що закохується у славній артистці, а не має нічого більше крім міліонів; траґедія юнака, що має молодість і красу і майно, а не має сміливости виявити свого почування славній артистці; траґедія молодої подружої пари, що не вміє із двох темпераментів скласти родинної гармонії. Тільки паризький комедіописець уміє з таких життєвих траґедій зробити легку, приємну, дотепну комедію, де звичайні пересічні люди роблять звичайні дурниці, а при цьому кажуть неодно мудре слово. І тільки парижани вміють такі неморальні історії кінчати так морально, як у цій пєсі. *м. р.*

—o—

З кіна.

КІНА: „КОПЕРНИК" І „МАРУСЕНЬКА": *„ГІЛЬТАЙ З ЕСПАНІЇ"*.

Отсе фільма, що приневолює глядача бодай на часок забути про всякі турботи й крізові злидні. Новий, досі в нас невідомий, американський комік Едді Кантор зєднав собі з певністю всю львівську кінову публику. Балетові еволюції, виведені сотнями танечниць, викликують справжній подив і захоплення завдяки своїй оригінальности й розмахові. Кінцева сцена боротьби славного тореадора Дон Себастіяна — а в дійсности переполоханого Едді Кантора — з розюшеним биком викликує щирий реґіт. До того легка й оригінальна музика дає запоруку, що слухач і глядач може весело провести півтора години. *Б-ко.*

—o—

СПОРТ.

ҐАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. Чорні — Криницьке Т-во Ґаківкове 5:2 (1:1, 1:1, 3:0).

ЛЬВІВ. Лехія — Краковія 2:1 (1:1, 0:0, 0:0, 0:0 1:0).

ПОЗНАНЬ. А. З. С. — Погонь 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).

Леґія — Оґніско 2:1 (1:0, 0:0, 1:1).

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.